

Brief-6, 25 juli 2008

Het is één van de eerste mensen die ik hier weer ontmoet: de oude Mauyafo, haast geen tanden meer in de mond, helemaal grijs, maar hij is er nog! Bij elk vorig bezoek dat ik hier in Wanggemalo bracht, laatst in 2003, lag hij doodziek in zijn huis, en nam ik afscheid met de gedachte dat ik hem hier wel nooit weer terug zou zien. Maar elke keer krabbelt hij er weer bovenop.

Mauyafo, met hem is het hier allemaal begonnen. In 1977, toen ik in Nederland me nog aan het voorbereiden was op de uitzending naar Papua, trok er hier een politiepatrouille door het bos. Er was nog geen enkel dorp, in feite was dit gebied in die tijd nog op geen enkele manier onder controle van de regering gebracht. Er was nog geen enkel dorp, en de mensen leefden in hun boomhuizen verspreid in het bos. Hier vlak bij wat nu Wanggemalo is stuitte

die patrouille op een sagowormenfeest. Daar kwam het tot een gevecht: een broer van Mauyafo werd gedood, en één van de politiemensen werd getroffen door een pijl. Mauyafo – die de pijl had afgeschoten – werd met nog enkele anderen gevangen meegevoerd naar Kouh, en verder naar Tanah Merah. Daar zat hij toen een aantal maanden in de gevangenis. Vervolgens werd hij naar Kouh gebracht, waar de politiemensen hem wat ‘beschaving’ probeerden bij te brengen: met de anderen moest hij goten graven, en andere dingen doen.

Daar in Kouh was toen al een gemeente, en één van de ouderlingen ontfermde zich over hem, en toen ze uiteindelijk vrij kwamen en de opdracht meekregen om in hun gebied een dorp te openen en voortaan als beschaafde mensen te gaan leven, trok die ouderling, bapak Tomas, met hen mee. Zo werd hij de eerste evangelist van het nieuwe dorpje Ndeia. Inmiddels was ik ook op Papua aangekomen, en daar in Ndeia leerde ik Mauyafo kennen. Daar zijn Dineke en ik na ons trouwen begonnen, en een jaar later zijn we met de hele bevolking (dat was toen nog niet zo erg veel) verhuisd naar de locatie waar we een vliegstrip gingen aanleggen: Wanggemalo.

Mauyafo, de *tuan dusun*, de heer van de grond hier. Wat hebben we met hem te stellen gehad! Het was een opgewonden standje, die snel naar zijn pijl en boog greep als iets hem niet aan stond. Als hij

bij de toko (winkel) zich oneerlijk behandeld voelde. Als hij iets had met iemand anders in het dorp. Heel wat keren heb ik er toen tussen moeten springen om te voorkomen dat het uit de hand zou lopen.

Mauyafo heeft zich in onze tijd nooit veel aan de kerk gelegen laten liggen. O ja, hij zat op zondag vaak wel in de kerk, maar katechisatie volgen? Geen denken aan! Groot was onze verrassing, toen we hoorden dat hij een paar jaar na ons vertrek toch tot geloof is gekomen en gedoopt is, samen met nog een heel stel andere oudere mensen van het dorp.

Van de week trok hij met een aantal anderen het bos in, om daar een varkensoffer te gaan brengen aan de geesten om zo genezing af te dwingen voor een ziek familielid. Van de evangelist hoorde ik dat dat echt niet de eerste keer is. En hij niet alleen. Het tekent de situatie hier in Wanggemalo: het gemeentelven is totaal ingezakt. Op zondag zitten er nog wat mensen in de kerk, tenminste als de evangelist er is. Ouderlingen – als die er al zijn – beschuldigen de gemeenteleden dat ze niet luisteren, de gemeenteleden op hun beurt zeggen dat die ouderlingen geen steek uitvoeren. De evangelist is vaak afwezig, en er gaat so-wie-so weinig van hem uit. De eerste weken dat Dineke hier was is er geen dienst gehouden, omdat hij nog in Tanah Merah zat.

Aan het uiteinde van de strip zitten Dineke en ik op één van de eindmarkers. Rond de middag ben ik hier vanuit Wamena aangekomen. In huis is het te druk om rustig te kunnen praten, omdat Rita (de Belgische verpleegkundige die het Wanggemalo Healthcare Project heeft opgezet) daar aan het werk is, samen met nog iemand van de gezondheidsdienst van de overheid. Dineke heeft heel wat te vertellen. Over de naaicursus. Ze is begonnen met 8 vrouwen. Daarvan zijn er twee afgevallen die het echt niet kunnen, en van de overige zes springen er twee uit, Yermima (die vanmorgen net een baby heeft gekregen) en Raino. Ze zijn druk bezig om de schoolkleden voor de kinderen te naaien: witte bloesjes, en rode broekjes en rokjes, volgens wat in Indonesië gebruikelijk is voor kinderen van de basisschool. We hopen de kleden vóór ons vertrek op school te kunnen uitdelen, maar dan zullen de kinderen er eerst wel iets voor terug moeten doen. Zelf hoeven we er uiteraard niets voor te hebben, maar misschien is het een goed idee om ze de vliegstrip te laten opknappen: het gras korten, en de struikjes uittrekken die hier en daar wortel beginnen te schieten.

Dineke is de afgelopen weken weinig in het dorp geweest. Het heeft

ontzettend veel geregend (er valt hier zo'n 4 meter regen per jaar), en het is overal een enorme modder. Daar ga je niet voor je plezier doorheen. Bovendien was het dorp de afgelopen weken praktisch leeg. Wegens afwezigheid van de onderwijzers was er geen school, dus dan zitten de mensen ook liever in de bivakken en boomhuizen bij hun tuinen. Maar nu zijn er twee onderwijzers weer terug, en maandag gaat de school beginnen, dus het dorp begint weer vol te lopen. Maar deze eerste dag hebben we genoeg aan elkaar; het dorp komt morgen wel.

Dineke vertelt over Seli, één van onze vroegere huishulpen. Ze was de dochter van onze dorpstimmerman, afkomstig van Biak. Haar huwelijk met evangelist Herman Korwa heeft destijds

heel wat voeten in aarde gehad. Maar nu is ze al jaren gelukkig met hem getrouwd, en is Herman één van de betere predikanten van de GGRI. Eerst woonden ze in de gemeente van Waena aan de kust bij Jayapura, en nu al weer heel wat jaren in Binamzain, aan de Eilanden-rivier. Dat is hier te ver vandaan om even heel te lopen, maar Dineke heeft verschillende keren met haar gesproken via de radio. Ze vertelde over haar ouders, die in 1994 zijn teruggekeerd naar het eilandje Rani bij Biak, en nu al oud zijn. Over haar broers en zusjes. Over haar eigen gezinnetje. En natuurlijk wilde ze van alles weten over onze kinderen waar ze vroeger zo vaak op had gepast. Ze zou wel naar Wanggemalo willen komen, maar ja, dat gaat niet, veel te ver, en veel te duur, zo'n reis. En ze heeft haar gezin. Maar elke keer wil ze een nieuwe afspraak om verder te praten. Ook al viel er op den duur niet zoveel nieuws meer te vragen of te vertellen. Totdat Dineke vraagt naar hoe het nu echt met hen gaat daar in Binamzain. Dan breekt er iets, en raakt Seli totaal overstuurd. Ze zijn een poosje geleden teruggekomen uit Senggo, maar de mensen komen maar niet in het dorp, en het werk gaat zo moeizaam, het lijkt maar niet verder te komen, wat doen ze hier eigenlijk...

Ja, wat moet je dan zeggen? Het is ook enorm zwaar, op zo'n afgelegen post ver overal vandaan. Om het daar jaar in jaar uit vol te blijven houden, als de mensen het steeds weer laten afweten. Ploegen op rotsen, of beter gezegd in die eeuwige modder van dat dorp aan die brede rivier. Dan moet je wel een sterk geloof hebben, en een vast vertrouwen op Hem in Wiens dienst je daar zit!

Dineke praat een hele tijd op haar in. Zoals ze vroeger hier bij tijd en wijle ook op mij ingesproken heeft. Na een tijdje wordt Seli weer wat rustiger. Ook Herman zelf komt nog even aan de lijn.

Het is één van de verhalen die ik deze eerste middag hier in Wanggemalo van Dineke te horen krijg. Ze raakt niet uitverteld. Over bapak Ndeya, die hier ook nog steeds rondschuifelt met zijn zo vertrouwde gebrom. Over de zelfbewuste Ayare, die ze al een paar keer ontmoet heeft, en waar we vast nog wel naar toe zullen gaan in het bos. Over Kerafo, nog zo'n figuur uit het vroegere Ndeia; ik zie nog voor hem hoe zijn eerste vrouw – een meisje toen nog – al snikkend tegen haar wil bij hem in huis gebracht werd. Nu zijn zijn 1^e en 2^e vrouw al overleden, en heeft hij weer een nieuwe jonge blom in huis, die overigens best een gelukkig indruk maakt. De wilde haren zijn er bij Kerafo ook wat af, al is deze oude vos zijn streken niet verloren: zo zou hij onlangs weer nauw betrokken zijn

geweest bij een geval van wraak voor *suangi*, dood door zwarte magie. En toch is ook hij evenals Mauyafo gedoopt. Maar ze zijn als schapen die geen herder hebben...

Tegen donker lopen we weer terug. Laag boven de strip verschijnt de avondster. Rond deze tijd worden de muggen extra actief. Beter om naar binnen te gaan. Aan tafel vraagt Rita hoe het nu voelt om hier zo weer te zijn. Alsof ik weer thuis ben. Alles zo vertrouwd, zo eigen. Slapen in de kamer van de jongens, dezelfde meubels in huis en boven de bar de door mij zelf gemaakte kastjes. Maar vooral: dezelfde mensen. En wat zijn die door de jaren heen veel voor ons gaan betekenen! Geve de Here dat we deze weken ook iets voor hen kunnen betekenen.

A Dieu,
Dineke & Jaap